

Žene **USPJEŠNIJE** od muškaraca

Ženski rukomet u gradu Osijeku ima bogatu tradiciju i sjajne uspjehe. Na krilima legendarne Katice Ileš, u to doba jedne od najboljih svjetskih rukometašica, ŽNK Osijek osvojio je 1982. i 1983. pokal Kupa europskih kupova

Piše: **DRAGUTIN KERŽE**

Potruga za osječkim rukometnim korijenima odvest će kroničara do početka dvadesetih godina 20. stoljeća, kad je u sklopu židovskog športskog društva Makabi osnovana sekcija za hazenu. Hazena, porijeklom iz Češke, bila je pretežno ženska športska igra loptom, a iz nje se razvio rukomet. Taj posve novi sport među ženskom mladeži na tlu Hrvatske, zaživjet će i postati sve popularniji narednih godina i u Slaviji, Građanskom i Hajduku, najpoznatijim osječkim športskim društvima u razdoblju između dva rata. Prve utakmice Osječanki odigrane su u kolovozu 1920. godine. Bile su to dvije međusobne utakmice osječkog Makabija i Vukovara...

Hazenom su se Osječanke nastavile baviti i poslije Drugog svjetskog rata, s tim što su „štafetu“ preuzele djevojke u Grafičaru, koje su 19. kolovoza 1945. u Đurđenovcu pobijedile istoimenu ekipu s 3-0. Prvi poslijeratni treneri bili su Josip Fingler i Franjo Prutki, a susreti su se odigrali „Kraj Drave“, na čuvenom igralištu smještenom nadomak drevne Tvrđe, gdje su desetljećima svoje trajno utočište našli i gotovo svi nogometni sastavi tog doba.

Nakon „grafičarki“, mlade Osječanke željne loptanja rukom, hazenu su igrale i u Proleteru (koji je prerastao u Tekstilac), da bi od 1951. (kad je tzv. „mali“ rukomet postupno istisnuo hazenu u cijeloj Hrvatskoj) egzistirao samo taj „mali“ rukomet.

HAZENAŠICE POSTAJU RUKOMETAŠICE

Većina osječkih hazenašica usmjerene su u Grafičar, čije je sportsko društvo 1951. dobilo svoje igralište u Podgrađu. Prvo ih je trenirao Franjo Mađar, pa Franjo Prutki, da bi „ono pravo“, kao klica svih

Uspomena na prvu fotografiju rukometašica Grafičara, iz 1954., predvođenih Anom Ivezić, Blaženkom Lončarić, Bebom Govedarović... (prve tri slijeva)

nadolazećih generacija, niklo dolaskom za trenera bivšeg nogometaša Stanislava Šuperine, čiji je stručan rad, uz zalaganje i odricanje njegovih učenica, iznjedrilo 1956. godine prvog osječkog ženskog prvoligaša u FNRJ. Ostvarile su to Ljubica Cvjetičanin, Mirka Gavrilović, Blaženka Lončarić, Boža Maloševac, Renata Šuperina, Zlata Horvat, Ana Ivezić, Višnja Bartovski, Nada Pavičić, Anica Javorović, Ljerka Dvoržak i Lucija Mikačić. Već se tada prepoznavalo da je utemeljena ekipa koja će kasnije, popunjavana nekim novim djevojkama, postizati još niz uspjeha, što je potvrđeno točno 10 godina kasnije. Među „grafičarkama“ tog doba rukometnu afirmaciju postupno su stjecale iznimno talentirane Hermina Rončević, Janja Milković, Zdenka Kuzma, Slava Magdić, Jelena

U EKUPI GRAFIČARKI NIKNULA JE I KASNIJE PROSLAVLJENA KATICA ILEŠ, JEDNA OD NAJBOLJIH SLAVONSKIH SPORTAŠICA SVIH VREMENA. PROGLAŠAVANA JE NAJBOLJOM KRUŽNOM NAPADAČICOM SVIJETA, A UVRŠTENNA JE I U IDEALNU SEDMORKU SP-A 1973. GODINE

Rukometašice osječkog Grafičara, pobjednice Kupa Jugoslavije 1966.

Virag i druge. Od 1963. ekipu je vodio Ljubomir Savin, a samo dvije godine kasnije osvojeno je treće mjesto u Prvoj saveznoj ligi, a 1966. osvojen je Kup Jugoslavije. To je ekipa u kojoj je niknula i kasnije proslavljena Katica Ileš, jedna od najboljih slavonskih sportašica svih vremena. Proglašavana je najboljom kružnom napadačicom svijeta, a uvrštena je i u idealnu sedmorku SP-a 1973. godine.

Spomenute 1966 igrale su i Nada Šprem, sestre Biserka i Zdenka Kuzma, Milka Zec, Mara Domokoš, Nada Braz, Marija Gado, Lončarić i Dvoržak.

Kad su grafičke tvrtke 1968. godine prestale sponzorirati taj sastav, skrb o osječkim rukometašicama preuzele su gradske vlasti i tvrtke, a novi ŽRK Osijek preselio je sa šljake u Podgrađu na asfalt u Parku kulture, danas Perivoju kralja Tomislava. Došlo je novo vrijeme, pojavile su

se nove djevojke, sportski stručnjaci i djelatnici, od kojih kao trenere treba izdvojiti Žarka Jaklinovića i Ljubomira Miloševića, da bi povijesni zaokret tzv. „malim sportovima“ donijela izgradnja dvorane Zrinjevac, otvorene o Božiću 1973.

Katica Ileš (desno) i najbolja osječka pabodbranka Helena Janson u društvu Zlatka Mateše, predsjednika HOO-a

DOLAZAK ANTE KOSTELIĆA I NAJVEĆI USPJESI

Omogućilo je to još intenzivniji i stručniji rad, koji je potencirao dolazak Ante Kostelića, sportskog fanatika koji je tijekom svoje osječke epizode utkao stručnost, trud i znanje u utemeljenje ekipe o kojoj se i danas u Osijeku priča kao o najuspješnijem sportskom loptačkom sastavu u povijesti istočne Hrvatske.

U vrijeme dok je popularni Gips bio u Osijeku, ŽRK Osijek vratio se u Prvu saveznu ligu ('76), dvaput je osvojio Kup Jugoslavije ('78 i '80), pa naslov

Slavlje osječkih rukometašica nakon osvajanja Kupa europskih kupova 1982. u dvorani Zrinjevac (lijevo)

dopravkinja bivše države ('79), da bi Kostelićev nasljednik, mladi Ivica Nikolić (pomoćnik Krunoslav Pintar), završio tu „petoljetku“ stjecanjem statusa polufinalistica Kupa europskih prvakinja ('81). S Kostelićevim odlaskom ekipu je napustila i njegova supruga Marica Mica, djevojački Mareković...

Sve je kulminiralo dvostrukim uzastopnim trijumfom Osječanki u Kupu kupova Europe, 1982. i 1983. godine! U završnim ogledima tih neponovljivih doseg, Osječanke su nadmašile, prvo budimpeštanski Spartacus, a godinu kasnije i Magdeburg iz bivše DR Njemačke. Na utakmicama, kad u dvoranu Zrinjevac „ni igla nije mogla pasti“,

prvo neopisivo veselje svojim brojnim navijačima priredile su Vesna Nikše Liović, Gordana Begović, Branka Brkljačić, Ružica Kasumović Čurić, Rene Lepoglavec Gajski, Katica Ileš, Vesna Keler Širić, Marija Kuna, Elza Potkorski Pintar, Tatjana Ritzl, Mirjana Savanović, Nada Tanjga i Srebrenka Toth. U drugom uzastopnom slavlju, više nije bilo „Kaje nazionale“ (koja se otisnula u daleki

Rukometašice Osijeka s početka 80-ih godina, s predsjednikom Fabriom, direktorom Mesićem i trenerom Nikolićem

Slijeva: Autor ovog teksta, Katica Ileš, legendarni nogometni golman Pavo Majer i bivši košarkaš Dražen Dogan u Osijeku

Japan gdje je ostala dvije sezone), a nova imena bile su Branka Brkljačić i Vera Tadić.

Nažalost, tu su blistavi dani završili: gotovo nevjerojatno zvuči podatak da je ŽRK Osijek u sezoni 1982./1983. ispao iz prvoligaškog društva! I potom, ne samo da se u Jugoslaviji više nikad nije vratio u prvu ligu, nego se čak strmoglavio u treći stupanj natjecanja...

SAMOSTALNA HRVATSKA

U samostalnoj Hrvatskoj, pak, Osijek je bio jedan od najstandardnijih prvoligaša, a nekoliko puta posve novi naraštaji ponikli u Zrinjevcu vinuli bi se i u gornji dio ljestvice naših najboljih sastava.

Koristeći često i ime sponzora (Sonic, WHC, Croatia osiguranje) osječke su rukometašice nastavljale bogatu tradiciju svojih prethodnica. Opet su najbolji rezultati vezani uz golem doprinos vrsnog trenera, budući da je na prijelazu u novo tisećljeće ekipu pripremao i s klupe vodio Zdenko Kordi, široj javnosti

U ZAVRŠNIM OGLEDIMA TIH NEPONOVLJIVIH DOSEGA, OSJEČANKE SU NADMAŠILE, PRVO BUDIMPEŠTANSKI SPARTACUS, A GODINU KASNIJE I MAGDEBURG IZ BIVŠE DR NJEMAČKE. BILI SU TO DANI KAD U DVORANU ZRINJEVAC „NI IGLA NIJE MOGLA STATI“

poznat(iji) kao izbornik nacionalne ženske vrste i trener/direktor rukometaša Nexea.

U razdoblju od 1999. do 2004. osječke su rukometašice igrale i na europskoj pozornici, u Kupu gradova i Kupu EHF-a (s ukupno 26 susreta s ekipama iz Mađarske, Rusije, Nizozemske, Rumunjske, Portugala, Španjolske, Njemačke, Bjelorusije, Slovenije i Norveške), s tim što je najsajjnija bila 2000. godina.

Tada su Osječanke (WHC) bile hrvatske doprakinje, finalistice Kupa Hrvatske, a dogurale su i do polufinala Kupa europskih gradova gdje su eliminirane od bukureštanskog Rapida.

Bilo je to razdoblje kad su boje osječkog rukometa zastupale Paula Glavaš, Renata Kladić, Zdenka Lenardić, Kristina Farkaš, Darija Ivačić Topalov, Tihana Šarić, Sanja Lukić, Marija Buković, Tatjana Šeremet Bovsha, Bernardica Vrkljan, Marija Popović, Martina Kardum, pa Maja Bandalo, Tanja Nenadić, Anita Gaće, Ana Lovrak, Sanja Lukić i Danijela Volarević.

Desetljeće kasnije stigao je drastičan pad u nastupima i rezultatima, što je kulminiralo 2011. godine kad je ŽNK Osijek nestao s prvoligaške pozornice. Srećom, danas pokazuje znakove oporavka od krize, te najavljuje vraćanje ugleda dostojnog bogate tradicije osječkog ženskog rukometa.

Muški rukomet u sjeni ženskog

Za razliku od svojih kolegica, osječki su rukometaši imali i skromniju tradiciju i rezultatska ostvarenja. Naime, prvi klub u gradu na Dravi, pod imenom Slavija, osnovan je u studenome 1955., a susreti su igrani na šljakastom terenu igrališta u samom središtu Osijeka, smještenom na prostoru današnjeg Blok centra.

Potom su osnivani i Metalac, Grafičar, Elektra, Saponia, kasnije i Osijek i Olimpija, koji su se natjecali samo na regionalnoj razini. Preporod se mogao naslutiti tek u samostalnoj Hrvatskoj, točnije 1993. kad je spajanjem Metalca i Elektre, nastao Osijek '93 ostavivši stalni trag u prva dva stupnja nacionalnog prvenstva.

Dakako, rezultatska su ostvarenja, kao i konkretniji klupski apetiti, ovisili i o financijsko-materijalnim mogućnostima, pa kad je klub svom imenu dodao i naziv novog glavnog sponzora, tvrtke Elektromodul, i osječki muški rukomet pronašao je put potpunoj promociji.

Sve je počelo drugim mjestom u elitnom hrvatskom razredu u sezoni 2003./04. što je za izabranike đakovačkog stručnjaka Ivana Duvnjaka (oca proslavljenog internacionalca Domagoja), bio početak najzapaženijeg povijesnog razdoblja osječkog muškog rukometa.

Jer, sustavno osiguravanje mjesta u vrhu nacionalnog prvenstva (doprvak '06/'07) i državnog kup natjecanja (finalist '04/'05), omogućilo im je u čak četiri uzastopne godine 14 službenih susreta na europskoj razini.

Od 2005. do 2008., Osijek Elektromodul ostao upisan je u EHF analima kao sudionik europskih kupova gdje su mu protivnici bili FCK Handbold (Danska), Besiktas (Turska), Resita (Rumunjska), Kilkis (Grčka), Sloga Doboj (BiH), Bascharage (Luksemburg) i Army Riga (Latvija).

Kad je ugovor s vlasnicima Elektromodula prekinut, došlo je i do naglog pada dotadašnjih ambicija i rezultata, pa je osječka momčad 2010. napustila elitno natjecanje u koji se još nije vratila.

Danas nastupa u Prvoj hrvatskoj ligi „sjever“, što je, ustvari, drugi stupanj natjecanja naših najboljih klubova...

Aktualni sastav rukometaša Osijeka s trenerom Dagom Kovačevićem (posve desno)